

К О Н Ц Е П Ц И Я

за работата като член на Висшия съдебен съвет

**на НАТАЛИЯ ВАСИЛЕВА – кандидат за избор от състава на
следователите**

УВАЖАЕМИ КОЛЕГИ,

В настоящето изложение представям визията си за функционирането и ролята на Висшия съдебен съвет, както и за собствената си дейност като негов избран член в случай, че кандидатурата ми бъде подкрепена от вас. Намирам за уместно да бъдат обсъдени както актуалния статус на този колективен орган и проблемите, свързани с дейността му, така и – преди всичко, подходите и средствата за оптимално и стриктно съобразено с действащото законодателство упражняване на правомощията. Убедена съм, че единствено по този начин могат да бъдат гарантирани интересите на цялата професионална общност и на всеки отделен колега, респективно – да бъде отстояван авторитета на „правителството на съдебната власт“. Съзнавайки отговорността, която носи всеки от участващите в него магистрати, смятам, че те дължат пълна прозрачност в действията си и относно мотивите, които ги ръководят.

Логично е в началото да бъде направен **анализ на статута и значението на Висшия съдебен съвет**. Ноторно известно е, че той е колективен орган, ето защо всички ангажменти, поети пред вас не могат да бъдат изпълнени самостоятелно и независимо от останалите членове. Това налага изрично да декларирам, че ще положа всички усилия при мотивирането и вземането на решенията да защитавам единствено принципни позиции, насочени към запазване на интересите на колегите следователи и останалите магистрати. За тази цел според мен решаващо значение има запазването на ежедневните контакти с колегите, запознаването с техните виждания по всички, обсъждани въпроси и излагането и отстояването на техните становища по време на

обсъжданията и гласуванията. Връзката с практикуващите магистрати е определяща за пълноценното представяне на тяхната гледна точка и при вземането на финални решения по всички теми, които са от компетентност на Съвета.

За изчерпателност бих цитирала Решение № 10/2011г. на Конституционния съд на Република България, с което ВСС е определен като „конституционно създаден, специфичен, колективен, административен орган на съдебната власт, чиято основна цел е да осигурава независимостта ѝ“. Съгласявайки се напълно с така възпроизведената теза, намирам, че и към момента съществува потенциал за по - пълноценно изпълване със смисъл на нейното съдържание. По-точно, такъв потенциал е налице по отношение на гаранциите за независимост. От решаващо значение за работата на съдебната система е ВСС да даде убедителни доказателства, че независимостта на „третата власт“ е реална и не може да бъде компроментирана от външни въздействия.

Съгласявайки се безрезервно с разбирането, че ВСС по своя характер е и административен орган, възнамерявам да не възприемам себе си като администратор, независим и откъснат от колегиалната общност. Подобно битие би било самоцелно, непълноценно и не би оправдало моети присъствие като избран член на Съвета. Напротив – убеждението, че представлявам всички следователи би ме мотивирало за ежедневен и непрекъснат диалог, на чиято база най-добре бих могла да упражнявам правомощията на член съвета. Както и до настоящия момент и в бъдеще ще остана на разположение на всеки колега, който има нужда от разбиране и защита. Задължение на ВСС е осигуряването на независимостта на съдебната власт и за целта е необходимо всеки негов член да съхранява своя личен интегритет. Това е абсолютна предпоставка за реализиране на всички посочени по-горе цели. В личен план изразявам своята решителност и от тук нататък да се отнасям с уважение към мнението на колегитев Съвета, но същевременно безрезервно да защитавам интересите на следствието, където е преминал целия ми професионален живот.

Специално внимание бих искала да обърна на изискването за **прозрачност на дейността на ВСС**. Пълноценни и пълноправни партньори за постигането ѝ са както неправителствените организации,

така също чуждестранните партньори и медиите. Общуването с техните представители може да подобри значително работата на институцията, а в определени отношения – да бъде и своеобразен коректив в дейността ѝ. Съществуването на конкретни, прозрачни правила за взаимодействие с медиите и с представителите на гражданското общество би довело само до позитиви, най-големия от които би бил повишаване на доверието в съдебната система. За съжаление и до настоящия момент за широката общественост остават скрити огромните усилия, полагани от магистратите в ежедневната им работа. За нас е известно, че тя е свързана освен с напрежение и отговорност и с жертви и компромиси по отношение на личния ни живот, но това не е известно на гражданите. Основна причина за това е непопулярността на същинския труд на следователите, прокурорите и съдиите, а преимущественото отразяване на конфликти и неудачи, квалифицирани като „скандали“. Ето защо съществува реален потенциал за коригиране на обществените нагласи чрез обективно и добросъвестно информиране.

Особено внимание е необходимо да бъде обърнато и върху разглежданите от ВСС **дисциплинарни производства**. Отчитайки факта, че правоприлагането и в частност воденето на наказателни дела пораждаат конфликтни ситуации и враждебни нагласи, смятам, че дисциплинарните състави трябва да бъдат изключително внимателни и задълбочени при формирането на решения. В тази насока възнамерявам да вложа всичките си усилия за подобряване на работата на ВСС по този вид производства. Важно за самите магистрати и за цялото общество е уеднаквяването на дисциплинарната практика и провеждането на отделните действия в разумни, достатъчно кратки срокове. Продължителността им във времето ерозира доверието в Съвета от една страна, а от друга – създава предпоставки за своеобразна форма на репресия по отношение на колегите, чиято дисциплинарна отговорност се ангажира. Еднаквите критерии за един и същ вид нарушения следва да бъдат наложени като абсолютен стандарт при осъществяване на тази дейност. В противен случай може да бъде оставено усещане за субективизъм и незаконосъобразност на решенията. В особено голяма степен това се отнася за нарушенията на Кодекса за етично поведение на българските магистрати, които към настоящия момент са неясно формулирани. Именно от това произтичат проблемите и особената деликатност при осъждането и наказването им. Останалите нарушения, които условно могат да бъдат

квалифицирана като формални / например – неспазване на процесуални срокове/ , са обективни основания за инициране на дисциплинарни производства, но и при тяхното водене следва да се избягват формализма и различните подходи. Ето защо и относно двете разглеждани групи нарушения е необходимо установяване на ясни стандарти, като гаранция за обективност, предвидимост и законосъобразност.

Един от важните въпроси, които следва да бъдат очертани, е този за провежданата от ВСС **социална политика**. Определено може да се каже, че настоящия състав на Съвета е длъжник на професионалната общност. Беше демонстрирано почти пълно бездействие, а доколкото бяха обективирани действия, с тях беше постигнат негативен резултат – отнемане на правото на ползване на ведомствени жилища от магистрати и служители. Постановянният от дълги години въпрос за осъществяване на ведомствено жилищно строителство беше negliжиран напълно и съществуващите проблеми в социалната област не бяха решени, а напротив – бяха задълбочени. За всички магистрати, живеещи извън София и притежаващи качества и мотивация да работят на върховно ниво на практика е създадена формална, но непреодолима пречка, произтичаща от липсата на жилище.

Не бяха изработени достатъчно справедливи и издържани критерии за определяне на размерите на трудовото възнаграждение. Независимо от всички дискусии и изводите от тях, продължават да не се отчитат натовареността , реално положение труд, неговото качество и резултатите от положените усилия. Доколкото са установени критерии, те са формални и продължават да се свеждат до брой актове, действия и т.н. Съществува само един критерий, който е количествен и дори по отношение на него липсва прецизиране. Магистратите от едни и същи нива на съдебната система продължават да получават еднакви трудови възнаграждения, независимо от съществените различия в натовареността и в качеството на работата им. Ето защо, в случай, че бъде избрана за член на Съвета, ще поставя като приоритет в работата си именно създаването на обективни, логически обосновани и справедливи правила за формиране на заплатите на магистратите.

В контекста на гореизложеното трябва да бъде обсъдена така наречената **кадрова политика на ВСС** , реализирана чрез провеждането на атестиране и конкурси. Водещи при вземането на решенията в процеса

на осъществяване на тази изключително значима и отговорна дейност трябва да бъдат **принципите на прозрачност, обективност, предвидимост и равнопоставеност**. Именно към тях ще се придържам неотклонно и без компромиси, защото смятам, че само по този начин мога да защита интересите на колегите. Подхождайки с уважение към професионалните им постижения и амбиции, ще подкрепям тези с доказана квалификация и репутация, които заявяват желание за кариерно израстване. Ще отстоявам високите стандарти, на които следва да отговарят кандидатите за административни ръководители, като неизменно при обсъждане и оценка на кандидатурите им ще се ръководя от представените от тях визии за развитие, от авторитета им сред колективите и лидерските им качества. Същият подход намирам за уместен и приложим и при избора на заместници на административните ръководители.

Една от най-сериозните предпоставки за равнопоставеност на колегите във всички звена в структурата на съдебната власт е **равномерното и балансирано разпределение на делата**. Мотивирана съм да работя в тази насока, тъй като от дълги години този проблем е negliжиран или заобикалян. Абсолютизирането на така нареченото „случайно разпределение“ доведе до сериозни дисбаланси в служебната ангажираност на магистратите и създаде предпоставки за влошаване на качеството на работа на свръхнатоварените, респективно – за деквалификация и липса на мотивация за професионално усъвършенстване за тези с ниско натоварване. Отчитайки напълно значението на случайния подбор при възлагане на магистратите на делата и преписките като гаранция за непредубеденост и обективност, намирам, че той трябва да бъде запазен като принцип. Необходимо е обаче да бъде надграден така, че да бъдат избягнати диспропорции, водещи до описаните по-горе неблагоприятни последици. Прагматичното решение би било създаване на нов програмен продукт или усъвършенстване на използвания към момента по начин, който дава възможност освен случайно, разпределението да бъде и равномерно. След консултации със софтуерни специалисти и получаването на уверения, че това е възможно, изразявам готовността си да работя за решаването на този въпрос.

С професионална пристрастност подхождам към **темата за повишаване на квалификацията** на магистратите. Тя е особено значима

и поставя предизвикателства както пред всеки един от тях , така и пред ВСС. С натрупания опит като представител на Камарата на следователите за реализиране на проект TREES, финансиран от Европейската Комисия и на базата на множеството си участия в обучения като лектор и като участник, бих била изключително удовлетворена да дам своя принос в тази насока. Глобализацията и дигитализацията на обществения живот, заличаването на много физически граници и увеличаването на трансграничната престъпност предпоставят една нова динамика и налагат непрекъснато обогатяване на необходимия набор от знания. Използването на всички форми и методи за обмяна на информация и за утвърждаване на добри практики следва да се превърне в задължителен стандарт. В това отношение според мен ВСС има много резерви, които биха могли да бъдат експлоатирани по-пълноценно. Ежегодното приемане на календар за обучителни мероприятия следва да бъде приоритет, като неговото реализиране не трябва да бъде формално, а с ясна насоченост към действително подпомагане на следователите, прокурорите и съдиите в професионалното им израстване.

На разположение на органите на съдебната власт са достатъчно центрове за обучение, учебни бази и други, достатъчно оборудвани помещения, в които могат да бъдат провеждани пълноценни и задълбочени семинари, лекции, неформални дискусии и други. Наложилите се през последните две години форми за дистанционна комуникация и обмен на знания, методики и професионални достижения също дават големи възможности и могат да бъдат използвани и след отпадане на изискванията за физическа дистанция. Изборът на широк кръг от партньори за тази дейност също е от особено значение, като в него освен Националния институт на правосъдието трябва да бъдат включени уневерситети, водещи специалисти и преподаватели, действащи магистрати с богат опит, неправителствени организации, колеги от други държави . Още по-широк е кръгът на темите, които биха били поставени във фокуса на вниманието, като, без претенции за изчерпателност, могат да бъдат визирани :

- същинските компютърни престъпления / cybercrimes/ и престъпленията, осъществени във виртуална среда или чрез използване на компютърни информационни устройства и/ или системи ;

- новите форми и методи за осъществяване на трансгранична престъпна дейност – например трафик на хора, на оръжие, на забранени вещества и субстанции, на културни ценности и т.н.;

- данъчни престъпления, изпиране на пари, измами и други престъпления против собствеността ;

- Европейска заповед за разследване и Европейска заповед за арест;

- сформирание и работа в съвместни екипи за разследване /познатите в практиката JIT – joint investigation team/ с разследващи органи от други страни ;

- ефективно използване в инструментариума за разследване на специалните разузнавателни средства – доверителна сделка, служител под прикритие, контролирана доставка, проследяване и др.

Всички примерно изброени теми представляват интерес и дискусията по тях би била полезна както за следователите, така и за останалите магистрати – субекти на наказателния процес. Споделянето на познания и придобит опит, както и запознаването с различните гледни точки биха имали позитивен ефект в процеса по правоприлагане.

За да бъдат успешно реализирани всички, очертани до момента цели и приоритети, е необходимо всички членове на колективния орган да притежават умения за работа в екип и да установят отношения на взаимно уважение и толерантност. Намирам за уместно изрично да декларирам, че ако бъда избрана за член на ВСС ще се ръководя именно от това свое разбиране . Диалогичността както с всички колеги – магистрати, така и с останалите членове на Съвета е предпоставка и гаранция за пълноценното участие в него и за упражняване на правомощията в интерес на професионалната общност и на гражданите, имащи досег със съдебната система. Освен вътрешните взаимоотношения и взаимодействия в рамките на ВСС , за реализирането на успешен мандат е необходимо и установяване и поддържане на конструктивен и продуктивен диалог с представителите на законодателната, изпълнителната и местната власт в държавата . В тази връзка бих искала да поставя акцент върху **ролята на Съвета в процеса по подготвяне на законопроекти / или подзаконови**

нормативни актове/ и участието на негови представители в хода на провежданите обсъждания в комисии и работни групи.

Статутът на Висшия съдебен съвет като постоянно действащ орган, в чийто състав са включени юристи с високи професионални и нравствени качества, които имат най-малко 15 години юридически стаж /съгл. чл.16,ал.1 и 2 и чл.17,ал.1 ЗСВ/ предполага максимално използване на неговия капацитет в законодателния процес. В разпоредбата на чл.30,ал.2,т. 13 ЗСВ изрично е установено правомощие на Пленума на ВСС да „дава становища на Министерския съвет и на Народното събрание по законопроекти, които се отнасят до съдебната власт“. В контекста на актуалните към момента изменения на устройствения и процесуалния закони, така установената правна възможност придобива особено съществено значение. Тъй като са дадени категорични заявки, че предстоят и следващи промени, бих предложила на вашето внимание и на това на членовете на Съвета, инициране приемането на нови редакции на следните разпоредби :

1.Императивните норми на чл.194, ал.1 и 2 от Наказателно-процесуалния кодекс, уреждащи разпределението на делата в досъдебното производство между следователите. Не съществува спор в нашата професионална общност, че в сегашната си редакция тези норми създават непропорционална и неадекватно разпределение на делата, а също така – не гарантират обществения интерес. Изключването от „изключителната компетентност“ на следователите на тежки престъпления против личността, собствеността, финансовата, данъчната и осигурителната системи,на престъпленията по служба и други, на практика доведе до затруднения при разследването им, респективно – до невъзможност за тяхното справедливо наказване и създаване на усещане за липса на справедливост.Ето защо внимателното и балансирано коригиране на сега действащите правила би имало определено позитивен ефект;

2. Цялото съдържание на **Раздел II а- Конкурс за повишаване в длъжност и за преместване на съдия, прокурор и следовател в органите на съдебната власт.** Избор на административни ръководители на органите на съдебната власт и **Раздел IV – Атестиране.** Несменяемост, от Глава девета от Закона за съдебната власт. Премахването на съществуващите към момента формализъм и липса на достатъчна обективност в уредбата на двете значими теми и създаването на по-прецизни и издържани

механизми за оптималното упражняване на правомощията би гарантирало на всеки магистрат справедлива и принципна оценка на неговите качества на базата на постигнатите професионални резултати. Не на последно по значение място тези дейности е наложително да протичат в разумни срокове, при максимална прозрачност. Като дългогодишен член на Комисията по атестирането и конкурсите към Прокурорската колегия на ВСС съм имала възможност да отчета съществуващите слабости в съществуващата сега уредба и да формирам свои идеи за преодоляването им чрез разумна промяна. Разбира се, ВСС не притежава законодателна инициатива, но е възможно да бъдат намерени правилните подходи за взаимодействие с представителите на другите власти и за излагане на съществуващите проблеми, както и за очертаване на решенията за тях. Големия експертен потенциал на Съвета като колективен орган и на отделните негови членове би могъл да бъде използван под различни форми, като – отправяне на предложения, участие в съвместни обсъждания, даване на становища и препоръки и други.

За постигането на всички, очертани по-горе приоритети и за посрещане на нови предизвикателства, които биха могли да възникнат в бъдеще, е абсолютно необходимо да поддържам ежедневна и пълноценна връзка с възможно най-широк кръг колеги – магистрати. Генерираните от тях идеи, възгледи, решения на проблеми трябва да намират своето разбиране и прилагане на практика в дейността на Съвета при упражняване на всички законоустановени негови правомощия. Ето защо за мен ще бъде чест да представям и отстоявам общите ни позиции, като ги защитавам подробно, аргументирано и задълбочено. Именно с оглед на това да бъда достоен представител на професионалната ни общност възнамерявам ежедневно да продължа да надграждам познанията и уменията си чрез проучване на специализирана научна литература, трудове на водещи учени и преподаватели и не на последно по значение място – чрез запознаване и сравнителен анализ с дейността на аналогичните на ВСС органи в други държави. Тъй като всички процеси, свързани с правоприлагането са динамични и многоаспектни, са задължителна информираността и задълбоченото познаване на обществените проблеми, утвърдената и актуална съдебна практика, предизвикателствата пред магистратите и опита на други страни при справяне в идентични ситуации. Само чрез пълно отдаване на каузата работа във ВСС като представител на следователите, лоялност към тях и максимална самовзискателност, би

могъл да бъде реализиран успешен мандат. Поднасям ви уверенията си, че ще положа всички възможни усилия за това, в случай, че бъде избрана от вас.

11.04.2022г.

С УВАЖЕНИЕ: